

HAVET 1888

Vad historien kan lära oss om tillståndet i havet

Runt år 1888 hade man redan börjat märka av vissa förändringar i havsmiljön. Åtgärder sattes in för att motverka den negativa trenden men tyvärr blev det inte bättre, utan i det stora hela betydligt sämre. Stora bestånd av ålgräs, ostron och fisk är i dag helt försvunna och kanske omöjliga att återskapa. I Havsmiljöinstitutets nya rapport Havet 1888 görs djupdykningar i de gamla arkiven. Genom att blicka tillbaka i tiden kan vi bättre förstå situationen vi har idag – och vad som behöver göras.

Under 1800-talet var havsmiljön på många sätt bättre än idag med rikare fiskbestånd, större hummerfångster, oförstörda ostronbankar och enorma ålgräsängar. Men när Sverige gick från bonde- till industrisamhälle började tecken på miljöpåverkan dyka upp. Produktionen av livsmedel ökade och förändringar i jordbruket gjorde att kvävetransporten från land till hav ökade markant.

Havet nyttjades allt mer intensivt, inte minst genom ett ihärdigt fiske. Fiskare märkte att fångsterna i Västerhavet började sina och på 1850-talet fick de söka sig ut mot Atlanten för att fisket skulle bli lönsamt. Man förstod att bestånden inte var outtömliga, och organiserade sig för att uppnå ett ”varaktigt välstånd”. Men försöken att förvalta fiskbestånden har inte hjälpt utan den negativa utvecklingen har istället fortsatt.

Samtidigt som belastningen på havet ökade växte intresset för att utforska och förstå havets hemligheter. Många expeditioner genomfördes för att dokumentera hur havet fungerade. Nya vetenskaper växte fram och flera marinbiologiska stationer grundades. Fascinationen för havet sträckte sig även till fritiden, vilket märktes genom att en aktiv badgästkultur växte fram under andra halvan av 1800-talet. Intresset för havet spelade tillsammans med forskning och dokumentation, en ny och betydande roll i samhället. Detta lade grunden till ett vetenskapligt underlag som vi har nytta av än idag.

I rapporten Havet 1888 diskuterar ett tjugotal forskare havets tillstånd utifrån frågor som: *Finns det ett ”naturligt” tillstånd i havsmiljön?* och *Var det bättre förr?* Eftersom miljön i havet ständigt förändras behöver vi fundera kring vilket tillstånd det är vi refererar till när vi i styrande direktiv säger att vi vill uppnå en ”god havsmiljö”. Ett historiskt perspektiv på samtiden gör oss klokare, och lite bättre rustade att ta oss an förvaltningen av havets föränderliga ekosystem.

KONTAKT OCH BESTÄLLNING:

BESTÄLL RAPPORTEN KOSTNADSFRETT
WWW.HAVSMILJOINSTITUTET.SE/PUBLIKATIONER/HAVET1888

VETENSKAPLIG PROJEKTLEDNING:
 Henrik Svedäng, Havsmiljöinstitutet och SLU.
henrik.svedang@havsmiljoinstitutet.se
 Telefon: 010-478 40 63

REDAKTÖR: Marie Svärd, Havsmiljöinstitutet
marie.svard@havsmiljoinstitutet.se
 Telefon: 0733-46 75 34